

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 24. jūlijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Jautrīte Briede un Veronika Krūmiņa,
kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzējas [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 130/2026),

konstatēja:

1. Ieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumu Nr. 279 “Ceļu satiksmes noteikumi” 200.3. apakšpunktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. pantam, kā arī spēkā neesošu no Satversmes tiesas sprieduma publicēšanas vai apstrīdētās normas stāšanās spēkā dienas.

2. Apstrīdētajā normā noteikts:

“200. Velosipēdu un elektroskrojriteņu vadītājiem jābrauc pa attiecīgā virziena velojoslu, velosipēdu ceļu, gājēju un velosipēdu ceļu vai brauktuves daļu, kas apzīmēta ar 956. ceļa apzīmējumu, iespējami tuvāk to labajai malai. Ja to nav vai tie ir attālināti no ceļa, velosipēdu un elektroskrojriteņu vadītājiem atļauts:

[..]

200.3. braukt pa ietvi, izņemot pašgājēju velosipēdu vadītājus, netraucējot gājējus, šādos gadījumos:

200.3.1. ja braukšana pa brauktuvi, ņemot vērā ceļu satiksmes intensitāti, ceļa un meteoroloģiskos apstākļus, nav iespējama, ir apgrūtināta vai bīstama;

200.3.2. bērniem, kuri jaunāki par 12 gadiem, un velosipēdu un elektroskrejriteņu vadītājiem, kuri tos pavada;

[..].”

3. Pieteikuma iesniedzēja jau iepriekš ir vērsusies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. pantam (ieteikums Nr. 106/2026). Satversmes tiesas 1. kolēģija ar 2026. gada 7. jūlija lēmumu atteicās ierosināt lietu pēc minētā pieteikuma, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu (turpmāk – kolēģijas 2026. gada 7. jūlija lēmums). Līdz ar to izvērtējams, vai izskatāmajā pieteikumā ietvertais faktisko apstākļu izklāsts vai juridiskais pamatojums pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Kolēģijas 2026. gada 7. jūlija lēmumā konstatēts, ka pieteikums Nr. 106/2026 neatbilda Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

4.1. Minētajā lēmumā atzīts, ka pieteikuma iesniedzēja nebija pamatojusi, ka apstrīdētā norma aizskar tai Latvijas Republikas Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības uz īpašumu. Pieteikumā nebija pamatots, ka pieteikuma iesniedzēja savā komercdarbībā izmanto pašgājēju velosipēdus, kas atbilst Ceļu satiksmes likuma 1. panta 32.² punktā ietvertajai definīcijai. Tāpat no pieteikuma nebija gūstams apstiprinājums apgalvojumam, ka braucienu skaits ar pieteikuma iesniedzējai piederošajiem transportlīdzekļiem ir samazinājies tieši pēc apstrīdētās normas stāšanās spēkā.

Izskatāmajam pieteikuma pievienotas izdrukas no Ceļu satiksmes drošības direkcijas uzturētā transportlīdzekļu reģistra par pieteikuma iesniedzējai reģistrētajiem pašgājējiem velosipēdiem. Tādējādi tiek apstiprināts, ka pieteikuma iesniedzēja savā komercdarbībā izmanto pašgājēju velosipēdus.

Pieteikuma iesniedzēja ir papildinājusi statistikas rādītājus par kopējo braucienu skaitu un nobraukto kilometru skaitu, proti, pieteikumam pievienoti dati arī par 2025. gada jūniju un 2026. gada jūniju. Tāpat pieteikums papildināts ar apsvērumiem, ka, analizējot šo statistiku, būtiski ņemt vērā mikromobilitātes pakalpojumu sezonālo raksturu. Pieteikuma iesniedzējas ieskatā šie dati apstiprina nelabvēlīgas ekonomiskās sekas tās komercdarbībai. Tomēr jebkuras nelabvēlīgas ekonomiskās sekas nerada Latvijas Republikas Satversmes 105. pantā ietverto pamattiesību aizskārumu. Tiesības uz īpašumu ir aizskartas, ja tieši apstrīdētā norma ietekmē personas komercdarbību (sal. *Satversmes tiesas 2022. gada 10. marta sprieduma lietā Nr. 2021-24-03 21. punkts*). Vienlaikus Satversmes 105. pants neparedz valstij pienākumu īpaši veicināt kādu komercdarbības veidu, lai nodrošinātu, ka attiecīgie komersanti gūst pēc iespējas lielāku ekonomisko labumu (sal. *Satversmes tiesas 2015. gada 8. decembra sprieduma lietā Nr. 2015-07-03 12.2. punkts*), negarantē personas iespējas gūt peļņu (sk. *Satversmes tiesas 2015. gada 3. jūlija sprieduma lietā Nr. 2014-12-01 21.3. punktu*), kā arī nepasargā no biznesa riska (sk. *Satversmes tiesas 2022. gada 28. oktobra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2019-28-0103 18.3. punktu*). No izskatāmā pieteikuma joprojām nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši apstrīdētā norma rada pieteikuma iesniedzējai tiesību uz īpašumu aizskārumu. Tādējādi izskatāmajā pieteikumā ietvertie papildu apsvērumi nenovērš kolēģijas 2026. gada 7. jūlija lēmumā konstatēto trūkumu.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais faktiskais apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4.2. Kolēģijas 2026. gada 7. jūlija lēmumā konstatēts, ka pieteikumā Nr. 106/2026 nebija pamatots, ka apstrīdētā norma rada pieteikuma iesniedzējai Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietverto tiesību uz tiesisko vienlīdzību aizskārumu. Kolēģija secināja, ka pieteikuma iesniedzēja ir kapitālsabiedrība, kas sniedz mikromobilitātes pakalpojumus, nevis pašgājēju velosipēdu vadītāja un tādēļ tā nav starp personām, kuras atrodas salīdzināmos apstākļos. Izskatāmajā pieteikumā identificētas citas personas, kas atrodas salīdzināmos apstākļos.

Līdz ar pieteikuma juridiskais pamatojums šajā daļā ir mainījies pēc būtības un vērtējama tā atbilstība Satversmes tiesas likumā noteiktajām prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Latvijas Republikas Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Pieteikuma iesniedzēja sniedz mikromobilitātes pakalpojumus, izmantojot pašgājējus velosipēdus. Tā uzskata, ka apstrīdētā norma nosaka šaurāku pašgājēju velosipēdu izmantošanas vidi un tādējādi rada nelabvēlīgāku ekonomisko situāciju tiem komersantiem, kuri mikromobilitātes pakalpojumus sniedz, izmantojot pašgājējus velosipēdus, salīdzinājumā ar citiem komersantiem, kas pakalpojumus sniedz, izmantojot velosipēdus un/vai elektroskrejriteņus. Tādējādi apstrīdētā norma pārkāpjot Latvijas Republikas Satversmes 91. pantā ietverto tiesiskās vienlīdzības principu.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Apstrīdētā norma ir imperatīva, formulēta skaidri, un pieteikuma iesniedzējai nav efektīvu iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrajā teikumā noteikts, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Apstrīdētā norma stājas spēkā 2026. gada 31. martā. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 14. jūlijā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota apstrīdēto normu neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikumā jāpamato, ka apstrīdētā norma neatbilst Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Šim nolūkam pieteikuma iesniedzējai jāizklāsta argumenti, kas ļauj Satversmes tiesai veikt šādu izvērtējumu: 1) vai un kuras personas (personu grupas) atrodas pēc vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos; 2) vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi pret šīm personām; 3) vai šāda attieksme ir noteikta ar pienācīgā kārtībā pieņemtu tiesību normu; 4) vai šādai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (piemēram, *Satversmes tiesas 2020. gada 2. novembra sprieduma lietā Nr. 2020-14-01 8. punkts*).

Lai noteiktu, vai un kuras personu grupas atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos, pieteikumā nepieciešams norādīt galveno šo grupu vienojošo pazīmi. Turklāt jāpamato arī tas, vai nepastāv kādi būtiski apsvērumi, kas norāda, ka attiecīgās personu grupas neatrodas savstarpēji salīdzināmos apstākļos (sk. *Satversmes tiesas 2024. gada 20. novembra sprieduma lietā Nr. 2023-43-03 11.1. punktu*).

Lai noskaidrotu, vai atšķirīgā attieksme atbilst samērīguma principam, pieteikumā jāpamato: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama jeb vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu (sk. *Satversmes tiesas 2015. gada 3. novembra sprieduma lietā Nr. 2015-10-01 18. punktu*).

Iesniegtajā pieteikumā norādīts, ka komersanti, kas sniedz mikromobilitātes pakalpojumus, izmantojot pašgājēju velosipēdus, un komersanti, kas šos pakalpojumus sniedz, izmantojot velosipēdus un/vai elektroskrejriteņus, atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos. Pieteikumā ir norādīts, ka šīs personu grupas vieno, bet nav sniegts pamatojums, kādēļ transportlīdzekļu atšķirības nebūtu atzīstams par būtisku apsvērumu, kas liedz minētās personu grupas savstarpēji salīdzināt. Tādējādi pieteikumā nav juridiski pamatots, ka šīs personu grupas vispār atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos. Turklāt no pieteikumam pievienotās transportlīdzekļu reģistra izdrukas redzams, ka pieteikuma iesniedzēja pati ietilpst abās minētajās personu grupās, jo tai pieder arī elektroskrejriteņi.

Pieteikuma iesniedzējas ieskatā apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi, jo tā rada nelabvēlīgāku ekonomisko situāciju tiem komersantiem, kuri mikromobilitātes pakalpojumus sniedz, izmantojot pašgājējus velosipēdus. Tomēr, kā norādīts šā kolēģijas lēmuma 4.1. punktā, no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši apstrīdētā norma ir ietekmējusi pieteikuma iesniedzējas komercdarbību. Tādējādi pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka tieši apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi pret komersantiem, kas sniedz mikromobilitātes pakalpojumus, izmantojot pašgājējus velosipēdus.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas radītā atšķirīgā attieksme neatbilst samērīguma principam, jo ir pieejami vairāki personas tiesības mazāk ierobežojoši līdzekļi, piemēram, zema maksimālā ātruma noteikšana, pārvietojoties pa ietvi. Tomēr Satversmes tiesas judikatūrā ir atzīts, ka saudzējošāks līdzeklis nav jebkurš cits, bet gan tikai tāds, kas nodrošina leģitīmā mērķa sasniegšanu vismaz tādā pašā kvalitātē (sk. *Satversmes tiesas 2024. gada 15. februāra sprieduma lietā Nr. 2023-04-0106 20. punktu*). Pieteikumā nav pamatots, ka piedāvātie līdzekļi ļautu sasniegt atšķirīgās attieksmes leģitīmo mērķi vismaz tādā pašā kvalitātē.

Pieteikumā vispārīgi norādīts, ka jāņem vērā ne tikai iespējamais ieguvums gājēju drošībai, bet arī risks, ko rada mazaizsargāta satiksmes dalībnieka novirzīšana uz intensīvas satiksmes brauktuvi un no tā izrietošais ekonomiskais kaitējums pieteikuma iesniedzējai. Tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais

pamatojums tam, kāpēc labums, ko sabiedrība iegūst no atšķirīgās attieksmes, nav lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. un 5. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 130/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa